

Dkt. George Payton, Tafsiri ya Biblia, Kipindi cha 18, Mawazo Yasiyojulikana, Sehemu ya 2

© 2025 George Payton na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. George Payton katika mafundisho yake kuhusu Tafsiri ya Biblia. Hii ni kipindi cha 18, Mawazo Yasiyojulikana, Sehemu ya 2.

Tunaanza majadiliano yetu ya awali kuhusu jinsi ya kutafsiri mawazo yasiyojulikana. Hayo ni mambo yanayotokea au yaliyopo katika Biblia au katika lugha za kibiblia za Kigiriki na Kiebrania na Kiaramu lakini hayapo katika utamaduni au ulimwengu au lugha ya watu tunaowatafsiria, na kwa hivyo tulizungumzia aina tofauti mara ya mwisho, na ninakuelekeza kwenye video hiyo.

Tunajifunza hilo na kuendelea na mawazo mengine yasiyojulikana ambayo ni magumu kuyatafsiri. La kwanza kati ya haya ni majina ya kibiblia. Unatafsirije majina haya ya watu au maeneo? Inaweza kuwa miji, inaweza kuwa eneo la kijiografia kama vile Bahari ya Chumvi, Bahari ya Galilaya, au Mto Yordani.

Tunazitafsiri vipi? Njia ya kawaida ni kwa sababu hizi ni majina maalum na halisi ya watu na au maeneo; kwa kawaida hatuzitafsiri. Tunazitafsiri, kumaanisha tunachukua neno kutoka kwa lugha asilia, na kisha tunalielezea tu na kuliandika kwa kutumia sauti zilizopatikana katika lugha tunayotafsiri lugha lengwa. Kwa hivyo, kwa njia moja, tunaiga tu ulimwengu mzima.

Hili linaweza kuwa changamoto kwa sababu majina katika Biblia mara nyingi ni magumu kuyatamka. Baadhi yake ni rahisi zaidi. Yesu ni rahisi sana.

Baadhi ya majina hayo katika Mwanzo 12, 13, 14, hasa 14, majina ya wafalme hao wote, Kedorlaoma, na vitu hivyo vyote. Ndiyo, kwa hivyo tunatafsirije? Tunatafsirije? Kwa hivyo, changamoto ni jinsi ya kuakisi hilo katika lugha lengwa. Kwa hivyo, tunajaribu kutumia sauti zinazopatikana zilizopo katika lugha lengwa.

Na kuna sauti katika lugha ya Orma ambazo hazipo kwa Kiingereza, na Kiswahili kinasikika kama hizo hazipo. Kwa hivyo unapochukua neno kutoka Orma hadi Kiingereza, sauti hizo hupotea, na kwa hivyo hutumia tu sawa na neno la Orma. Kwa hivyo, vipi kuhusu kuingia Orma? Naam, unapata kuwa hazina V. Kwa hivyo, makadirio ya karibu zaidi ya V ni F. Sawa? Zote mbili zimetengenezwa kwa midomo.

Na kwa hivyo, watachukua neno, neno la Kiswahili, kama vita, ambalo linamaanisha vita, na watasema vita. Sawa, na hawana Z. Kwa hivyo, neno sifuri, watasema sifuri. Hawana tu.

Kwa hivyo, wanatumia kitu kilicho karibu zaidi hapo. Kwa hivyo ni kile kinachopatikana na kile kilicho karibu na sauti ambayo lugha ya kibiblia ilikuwa nayo. Sawa, na hapa kuna mifano.

Na mchakato uleule tunaouelezea hapa unaweza pia kutumika unapoazima neno kutoka lugha moja hadi lugha nyingine. Sawa, hivyo Kigiriki hadi Kiingereza. Neno la Kigiriki apostolos .

Ni wangapi kati yenu mnasema mitume 12 ? Sio wengi sana kati yetu. Ni mitume 12, sivyo? Ilitokeaje kuwa hivyo? Hatujui, lakini mtu fulani aliihamisha. Kimsingi, herufi hizo ni sawa na zile zinazoweza kukaribiana.

Kwa hivyo mtume, na kisha unampaje mtume kwa wingi? Unaongeza S, kama vile unavyofanya kila neno lingine, mitume. Ilhali kwa Kigiriki, wanasema apostolos ni mmoja. Apostoloi ni wingi.

Vizuri. Vipi kuhusu batidzo ? Batidzo kwa namna fulani alijitokeza kama amebatizwa. Kwa hivyo ba , ba .

P alipotea mahali fulani, au P aliongezwa mahali fulani. Kwa kweli, je, ni baptid - zo? Huenda ikawa baptid - zo. Samahani.

Kwa hivyo, kunapaswa kuwa na P upande wa Kigiriki. Lakini DZ, sivyo? Tunaweza kusema bap - zo. Tuna D, na tuna Z, lakini kwa sababu fulani, michanganyiko hiyo pamoja haionekani kufanya kazi.

Kwa hivyo, waliacha sehemu ya D yake na kubaki na Z, na kwa hivyo umebatiza. Sawa. Kiingereza hadi Kiswahili.

Hili ni jambo la kuvutia. Hazina makundi ya konsonanti. Hazina konsonanti mbili pamoja mwanzoni mwa neno au mwanzo wa silabi.

Kwa hivyo, wanapaswa kuongeza vokali kati yake, na kisha kwa namna fulani vokali hubadilishwa. Badala ya mimi, basi una E. Kwa hivyo mchana, dereva, kavu.

Kwa hivyo, da-da, ndivyo unavyopata DER, na kisha vokali inasikika vizuri kwao kusema day-ray- va , na hawana sauti ya R. Lugha nyingi hazina R, kama vile kwenye jogoo. Hazina hiyo.

Kwa hivyo, inasikika kama A. Kama vile huko Boston, wanasema fah-da. Kah. Ndiyo, pakia kai uani.

Sawa. Kwa hivyo R inaenda kwa ah. Vizuri.

Kwa hivyo, unapata day-ray- va. Hospitali. Wanasema ho- spi -ta-lee kwa sababu kila kitenzi, samahani, kila nomino huishia na vokali.

Lazima iishie na aina fulani ya vokali, na kwa hivyo wanaongeza vokali mwishoni ili iendane na sauti za lugha. Sawa, vipi kuhusu maneno kutoka Biblia, kutoka Kiingereza, haswa kupitia Kigiriki, kwa njia, hadi Kiswahili? Kwa hivyo, una jina Yesu . Tuna Yesu, sivyo? Na kutoka Kigiriki, ni ea-sus yenye herufi I mwanzoni mwake, ilhali kwa Kiebrania, ni ya .

Ni Y halisi. Kwa hivyo yesu . Lakini huyo ndiye Yeshua kweli. Kwa hivyo, hii ni mabadiliko ya neno Yeshua.

Kwa hivyo tuna kitu cha J na Y vinaendana. Kama Wajerumani, wanasema ya -ah, lakini wanaandika JA. Sawa, kwa hivyo Y ipo, lakini wanaiwakilisha kwa herufi J. Sina uhakika jinsi neno lililobaki la Yesu lilivyotokana na Kigiriki, na Kijerumani na Kiingereza vyote ni Kijerumani.

Kwa hivyo kwa namna fulani, jambo hilo la Kijerumani linaendelea hapo. Sijui kwa nini. Kiswahili? Yesu.

Inafanana sana na umbo la Kigiriki, yesu . Wanaacha tu S ya mwisho, na wanapata yesu . Na katika sehemu nyingi duniani kote, wanasema yesu .

Yerusalemu. Kwa hivyo, kitu cha JY, ya , ru-sale-lem , na wanaongeza U mwishoni kwa sababu lazima iishie kwa vokali. Nazareti.

Kwa hivyo wana R, hawana R mwanzoni, sauti hiyo ya R. Inasikika kama R ya Kihispania, kama ilivyo katika ara . Kwa hivyo na -za-re- ti .

Kwa hivyo TH huanguka na kuwa T tu. Kwa hivyo bado ni T. TH imefungwa mdomoni. Nazareth- ti . Na tena, tunaongeza I mwishoni.

Hizo ni baadhi ya michakato ya kutafuta njia za kuziandika kwa lugha nyingine. Ni sauti gani inayolingana na ile iliyo katika lengwa katika lugha chanzi? Sauti au sauti. Sawa.

Kwa hivyo hiyo ndiyo hatua ya kwanza inayohitaji kufanywa kwa sababu hawa, kama nilivyosema, ni watu na maeneo maalum ya kihistoria, na hatuyatafsiri. Tunayatafsiri. Hata hivyo, wakati mwingine watu hao na maeneo hayo peke yao hayana maana yoyote.

Kwa hivyo, kabila la Yuda. Kwa hivyo, je, Yuda ni jina la mtu? Au ni jina la kabila? Na jibu ni ndiyo. Ni vyote viwili.

Sawa. Aina ya jiografia. Kwa hivyo ukisema Galilaya, je, hilo ndilo jina la ziwa, au hilo ndilo jina la eneo hilo? Ni vyote viwili.

Jina la ziwa lilitokana na eneo hilo. Kwa hivyo, je, ni mji? Je, ni eneo? Tuna kabila la Yuda, na tuna eneo la Yudea. Sawa.

Kwa hivyo, tunahitaji aina fulani ya daraja ili kuwaelekeza watu kujua ni aina gani ya kitu ambacho nomino hii dhahania inawakilisha. Sawa, kwa hivyo baada ya kutafsiri, tunaweza kujenga daraja kwa kuongeza neno linalolingana na nomino sahihi ili mtu anayesoma aelewe marejeleo haya ni nini. Kwa hivyo, Marko 1 10.

Bila herufi nyeusi, inasikika hivi. Siku hizo, Yesu alikuja kutoka Nazareti huko Galilaya na akabatizwa na Yohana katika Yordani. Sawa.

Tunajenga daraja, tunasema mji wa Nazareti, mkoa wa Galilaya, au mkoa wa Galilaya, uliobatizwa na Yohana katika Mto Yordani, au Mto Yordani. Je, tunaongeza taarifa kwenye maandishi? Hapana, yapo. Tayari yapo.

Hizo ni vitu halisi na maeneo halisi. Na tunachofanya ni kujenga daraja hilo. Hebu tuangalie mstari mwingine.

Hili ni gumu zaidi kidogo. Ole wako. Hili linatoka katika Mathayo 11:21.

Yesu analaani majina haya. Ole wako, Korazini. Ole wako, Bethsaida.

Kwa maana kama miujiza iliyofanyika kwenu ingalifanyika Tiro na Sidoni, wanalitubu zamani. Kwa hivyo, kwanza kabisa, tauliza, Korazini ni nini? Ni jina la mahali. Ni mji.

Bethsaida ni mji mdogo nje kidogo ya Yerusalemu. Tiro na Sidoni ni miji katika kile ambacho leo ni Lebanoni, naamini. Lakini kuna tatizo.

Kwa kweli huu ni utambulisho wa kibinadamu. Je, Yesu anailaani miji? Hapana. Kwa sababu ilisema, wangetubu.

Nani angetubu? Tena, haya ni mapengo katika taarifa ambayo tunapaswa kuyagundua kabla hatujaweza kuyawasilisha. Naam, Korazini, pamoja na kuwa mfano halisi, pia ni uwakilishi wa sehemu nzima tuliouzungumzia, kwamba inawakilisha kitu kingine, si yenyewe. Ni metonymy, sawa? Inawakilisha watu wanaoishi Korazini na watu wanaoishi Bethsaida.

Kwa hivyo lazima useme, watu, ninyi watu wa mji wa Korazini, ninyi watu wa mji wa Bethsaida, kama miujiza iliyotokea kwenu ingetokea Tiro, mji wa Tiro, au miongoni mwa watu wa Tiro na miongoni mwa watu wa Sidoni, na unaweza kuhukumu mahali

unapotaka kuongeza watu kutoka mji wa, watu kutoka mji wa, watu kutoka miji ya Tiro na Sidoni ingekuwa njia fupi zaidi. Wale ambao, wale watu wa Tiro na Sidoni wangeamini muda mrefu uliopita. Ingewachukua muda mfupi kuamini kuliko ilivyowachukua ninyi kuamini.

Hili ni gumu sana. Na kwa hivyo, tunatafsiri majina, lakini pia tunatafsiri uhusiano, tamathali ya usemi tunayopata, na taarifa inayodokezwa tunayopata ni kwamba hizi ni miji, na tunaongeza hilo mahali fulani katika maandishi ili jambo zima liwe ole kwenu ninyi watu kutoka mji wa Korazini, n.k. Tunapaswa kufanya hivyo ili iwe wazi zaidi .

Kumbuka tulichosema: Lengo letu ni mawasiliano yenye ufanisi. Na ikiwa kuna njia ya kuondoa vikwazo, basi tuondoe vikwazo. Na hiki ni mojawapo ya vikwazo tunavyoweza kuondoa.

Na si kama ilivyo, kuingilia maandishi. Haipunguzi usahihi wa maandishi. Kwa kweli, inayafanya kuwa sahihi zaidi kwa sababu yanawasiliana kwa uwazi zaidi.

Isipowasiliana na mtu chochote, hiyo ndiyo chaguo la mwisho. Ikiwa hatuna chaguzi zingine, basi tunaitafsiri kihalisi na kuiacha tu. Lakini ikiwa kuna njia ya kuifanya, basi tuifanye.

Tena, hatutaki kuweka mzigo usio wa lazima kwa msomaji ili aweze kuusoma na asiweze kuelewa kifungu kinasema nini. Wangefanya nini? Wataacha. Wataacha.

Na hatutaki hivyo. Tunataka wajishughulishie na maandiko, na tunataka yawe mambo yote tunayosema. Sawa, pamoja na majina ya kibiblia, lingine ni vipimo na uzito.

Na inategemea uzito. Inategemea kipimo cha chaguzi tulizonazo. Na haya ni mapendekezo.

Hizi si ngumu na za haraka. Utafanya hivi hivi. Sawa.

Kwa hivyo, tunapaswa kuangalia kipimo ni nini, kiasi ambacho Biblia inataja, na ni sawa na nini katika ulimwengu wa leo. Na tunaweza kutumia kamusi za Biblia. Tunaweza kutumia rasilimali zingine, maoni, na maelezo ya tafsiri. Wakati mwingine, utagundua kwamba marejeleo moja yatasema, loo, dhira moja ni inchi 18.

Mwingine atasema, sawa, dhira moja ni inchi 20. Mwingine atasema dhira moja ni kuanzia inchi 18 hadi 24. Kwa hivyo, si mara zote utapata jibu la moja kwa moja.

, dhira, shekeli, pumzi ya mkono, pima, wakati mwingine kipimo, wakati mwingine hakuna kitu, kama ilivyo katika Ruthu sura ya 3 alipolala usiku kucha katika uwanja

wa kupuria wa Boazi, kisha akampa nafaka, na inasema alimpa tatu za ngano. Haisemi kipimo haswa. Haisemi hakuna nomino hapo.

Kuna tatu tu kati yao. Na kwa hivyo, tunapaswa kukisia, sawa, kuna kiasi gani? Sawa.

Kwa hivyo, jambo la kwanza ni, neno ni nini? Njia ya kupimia au kipimo ni nini? Na kisha kiasi ni nini? Kisha, mara tutakapopata kiasi hicho, tunaweza kutumia neno katika lugha lengwa linalotoa makadirio ya karibu ya kiasi sawa. Na ikiwa una neno kama shekeli, au tuseme dinari, dinari labda ni la kawaida zaidi kuliko shekeli, basi labda utalitumia kwa njia ile ile kila wakati. Hungelitumia kwa njia moja katika kitabu kimoja na kwa njia moja kwa njia tofauti katika kitabu tofauti.

Sawa, hebu tuangalie mifano. Mwanzo 6:15, urefu wa safina ni dhira 300; upana wake ni dhira 50, na kimo chake ni dhira 30. Tena, dhira moja ni urefu gani? Kwa hivyo unapata tafsiri zinazotumia futi, na zingine hutumia yadi. Moja ni kama futi 450 kwa zingine hizi zote, na zinaanza na urefu wa dhira moja.

Kwa hivyo, ikiwa ni dhira 300, na dhira moja ni inchi 18, ambayo ni futi 1.5, mara 300 mara 1.5 ni 450, kwa hivyo hapo ndipo walipoipata. Kwa hivyo, urefu wa takriban ni kama futi 450, na kisha upana na urefu ni kama ifuatavyo. Sawa.

Kwa kweli, Orma ina neno linalolingana kabisa na dhira moja. Dhira moja ni urefu wa mkono wa mtu kuanzia kiwiko hadi ncha ya vidole. Na Ormas, wanapopima kitu kama, nitakupa urefu huu wa kitambaa, nami nitakikata na kukuuzia sehemu unayonunua.

Na wataenda hivi, huyo ni mmoja, hivyo hivyo, huyo ni wawili, hivyo hivyo, huyo ni watatu. Nimewaona wakifanya hivyo. Tayari ipo, na iko karibu sana.

Hatuhitaji kupima ukubwa halisi wa mkono wa mwanamume, au, unajua, kwa sababu mikono hutofautiana, watu tofauti wana mikono mirefu na mifupi. Lakini inapata makadirio mazuri ya kile ambacho maandishi ya Biblia yanasema. Kwa maneno mengine, dun-dun.

Kwa hivyo, ina urefu wa dun-dun 300, upana wa dun-dun 50, na urefu wa dun-dun 30. Kwa maneno mengine, kutoka chini kwenda juu. Sawa.

Mwingine. Ninazungumzia Hajiri na kufukuzwa pamoja na mwanawe Ishmaeli. Akaenda akaketi, akimkabili, karibu umbali wa kurusha upinde.

Samahani, risasi ya upinde ni nini? Sawa, mtu anaweza kupiga upinde umbali gani? Sasa, hizi si pinde zenye nguvu nyingi unazopata katika maduka ya bidhaa za michezo. Labda ni upinde wa kawaida na mshale wenye tawi, na kisha... Kwa hivyo tuseme tu, kwa ajili ya uwazi, kwamba ni yadi 50 hivi. Na kwa hivyo, unawezaje

kuwasiliana yadi 50 kwa lugha kama Orma? Naam, yadi ni sawa na umbali unaoweza kupiga ukipiga hatua moja.

Sawa, kwa hivyo ni kama futi tatu au futi tatu zaidi. Waormas ni watu warefu, na kwa hivyo hatua zao ni ndefu kidogo kuliko zangu. Kwa kweli wana neno kwa hatua, na hatua hiyo ni taraku .

Na kwa hivyo wanatumia neno taraku , nasi tulitumia hili katika Mwanzo. Aliondoka na mvulana kwa taraku 50. Je, hilo linafaa? Ndiyo, linafanya kazi vizuri sana.

Kwa hivyo, tunatumia neno la Orma ambalo ni makadirio ya karibu, na linafaa, linaeleweka, na kisha wanaweza kufikiria akilini mwao, sawa, kama ninapiga hatua ya yadi 50, ningekuwa mbali sana. Sawa, ndivyo alivyokuwa mbali na mwanawe. Sawa.

Yohana 2:6 Kulikuwa na mitungi sita ya mawe iliyokuwa na vipimo viwili au vitatu. Je, kipimo cha kimiminika ni tofauti na kipimo cha kikavu? Naam, labda. Huenda ikawa karibu, lakini sawa.

Utafiti wetu wa Biblia unatuambia kwamba kipimo cha kioevu ni takriban galoni 10. Kwa hivyo, unasoma katika baadhi ya tafsiri kwamba kilikuwa galoni 20 hadi 30. Je, hiyo inatosha? Hakika.

Je, ni sahihi? Hapana, lakini si lazima iwe hivyo. Kwa sababu tunajaribu kuchora picha ya akilini. Tunajaribu kutoa wazo kwamba hii inahusu kiasi cha kioevu kilichokuwa kwenye vyungu hivi vya maji.

Sawa, Orma. Wana neno debe . Debe ni chombo cha maji.

Tungesema, kwa Kiingereza, kopo la jerry. Hilo si neno ambalo ni la kawaida kwa kila mtu Amerika, lakini ni chombo cha maji, na unaweza kununua makopo ya jerry dukani. Na kwa hivyo jerry tunaweza kuiita galoni tano, sawa? Na ikiwa kipimo kimoja ni galoni 10, ni makopo mangapi ya jerry? Mbili, sivyo? Kwa hivyo, hiyo itakuwa debe nne hadi sita au makopo manne hadi sita ya jerry.

Na hivyo, wanaweza kufikiria kwa sababu kila siku, wanawake huenda kisimani wakiwa na madeni yao, wanayajaza maji, wanayaweka vichwani mwao, na kurudi nyumbani nayo. Asubuhi, huenda kuchota maji na wanawake wengine. Jioni, huenda kuchota maji na wanawake wengine.

Na kwa hivyo, debe ni kitu cha kawaida ambacho kila mtu anajua. Labda tangu watoto wanapokuwa wadogo sana wanajua takriban kiasi cha debe , sawa? Kwa hivyo katika suala hilo, kutumia neno debe kunatupa makadirio mazuri sana ya karibu na kiasi cha kioevu, kiasi cha maji walichoweka kwenye mitungi hiyo. Sawa.

Kwa kutafsiri uzito, kilo labda ni mojawapo ya vipimo vinavyotumika sana duniani kote. Nadhani kila mtu hapa Amerika, na hata wakati mwingine hapa Amerika, hutumia kilo. Tunazungumzia kilo za hiki na kilo za kile.

Unaambiwa kwamba unapata kilo 20 kwenye ndege kwa ajili ya masanduku yako. Kitaalamu, kilo ni kipimo cha uzito, si kipimo cha uzito. Lakini tusigawanye nywele ikiwa hatulazimiki.

Kwa hivyo, ili kutafsiri uzito, moja ya chaguo ni kutafsiri kwa kutumia kilo. Sawa, Yohana 1939, Nikodemo alinunua viungo ili kumtia Yesu dawa ya kumpaka dawa, yenye uzito wa lita 100. Inasikika kama neno lita, lakini sivyo ilivyo hasa.

Na lita moja, kulingana na rasilimali za kibiblia, ni gramu 325. Na hivyo mia moja kati yao ingekuwa kilo 32.5. Hiyo ni viungo vingi sana.

Hiyo ni kama sanduku zito sana lililojaa viungo. Kwa hivyo tunaweza kusema Nikodemo alinunua viungo vyenye uzito wa kilo 32—umbali kwa barabara.

Huu ni ujanja hapa. Na wanaweza kuwa vigumu kuakisi katika lugha lengwa umbali unaoonyeshwa katika Biblia. Kwa hivyo ikiwa wamezoea kilomita na kufikiria katika kilomita, basi unaweza kutumia kilomita.

Hiyo labda ndiyo njia rahisi zaidi ya kubadilisha umbali wa kibiblia kuwa matumizi ya kisasa leo. Hata hivyo, si tamaduni zote hufikiria kwa kilomita. Kwa sababu labda haziendeshi gari.

Nilikuwa nikizungumza na mtu mmoja katika mji huu nchini Tanzania ambapo tuliishi, nikasema, kwa hivyo unaishi wapi? Anasema mimi naishi nje ya mji. Na nikasema, sawa, ni umbali gani? Na akasema, oh, kama senti 40. Samahani, nini? Naam, hana gari, na kwa hivyo analazimika kutumia usafiri wa umma.

Na kila umbali kuanzia kilomita 1 hadi 5 ungekuwa senti 10, au kisha senti 5 hadi 15 zingekuwa senti 10 nyingine au chochote kile. Wameelewa yote akilini mwao. Kila mtu anajua ni nani anayeendesha magari haya ya umma.

Na kwa hivyo, wanaweza kukuambia ninaishi umbali wa senti 40. Wanasema ninaishi sawa na kile ambacho kingehitajika kusafiri kwa teksi hii ya msituni kutoka hapa hadi pale. Kwa hivyo basi mawasiliano hayo, kwangu mimi, hayakuwa na maana yoyote.

Sikuwa na wazo lolote. Kama ni jamii ya watembea kwa miguu kama watu wa Orma, tuko nje porini. Hakuna magari.

Nilikuwa gari pekee mjini. Nao hutembea kila mahali. Kwa hivyo, wao ni jamii ya watembea kwa miguu.

Unawasilishaje dhana ya jamii ya watembea kwa miguu? Au kwa jamii hiyo, umbali huu wa kibiblia? Unaweza kusema, loo, ni dakika nyingi sana. Naam, tatizo ni tulipofika hapo kwa mara ya kwanza, hakuna mtu aliyekuwa ameangalia. Na hawakufikiria kwa dakika chache.

Kama vile ningekuwa Nairobi na rafiki yangu akaniambia, kijiji chako kiko umbali gani kutoka hapa? Ningesema ni mwendo wa saa 12 kwa gari. Sawa, kwa hivyo wana wazo. Wanaendesha gari msituni.

Ninaendesha gari msituni. Wana dhana ya saa. Unapofanya kazi na watu ambao hawana saa, basi hawana hizo za kusema, oh, ni mwendo wa dakika 10, au ni mwendo wa saa mbili, au ni mwendo wa siku nzima.

Kwa hivyo, unafanya nini? Sawa, Matendo 1:12 ni mwendo wa siku ya Sabato. Kwa hivyo, tunaambiwa huo ni umbali wa dhira 2000.

Sina uhakika kwa nini walipima kitu kilicho mstari ardhini kwa dhira, lakini ndivyo ilivyo. Sawa, dhira moja tena ni futi 1.5. Kwa hivyo, dhira mbili ni futi tatu.

Tena, futi tatu ni takriban yadi moja. Kwa hivyo, hii ingekuwa mwendo mmoja ingekuwa dhira mbili. Kwa hivyo, dhira 2,000, ukigawanya hiyo kwa mbili, unapata hatua 1,000.

Na kwa hivyo, katika Orma, tungesema kama taraku 1,000, ambalo ni neno lile lile tulilotumia hapo awali. Kwa hivyo mtu huyo ni mzungumzaji bora zaidi kwamba huenda hatua elfu moja mbali na nyumba yao na hawawezi kwenda zaidi ya hapo. Kwa hivyo, waliendelea kuwa ndani ya umbali huo kila wakati.

Sikuzungumzia kuhusu kupima vitu vidogo, lakini kuna njia ya kufanya hivyo. Tena, unajaribu kutumia njia za kitamaduni za kupima vitu. Kama nilivyosema, wana dundun ambapo wanapima kitu kama hiki.

Pia, kama una kitu chenye urefu wa kama futi moja au chini ya hapo, wanakipima kutoka hapa hadi hapa na wanaenda hivi, moja, mbili. Kwa hivyo, watasema ni mkono mmoja au miwili au mitatu. Jambo lingine ni kwamba utamaduni hutumia nini wakati hauna kipimo sawa na tepi.

Hawafikiri kwa miguu. Hawafikiri kwa inchi. Katika lugha ya Bungu nchini Tanzania, wao ni wavuvi.

Na kwa hivyo, tuna neno fathoms katika Biblia. Maji yalikuwa fathoms ngapi? Maji yalikuwa na kina gani? Maji yalikuwa na kina gani fathoms ngapi? Na unajua kwamba katika Paulo, alipovunjikiwa na meli, walipiga kelele, na wakagundua kuwa umbali

ulikuwa fathoms nyingi sana. Na kwa hivyo, nilimuuliza jamaa huyu, kwa hivyo mnapopima kina, mnasiumia kipimo gani? Alisema, vema, mnasema watu.

Samahani, njoo tena? Unamaanisha nini? Na akasema, vema, huyu ni mtu mmoja kutoka hapa kuanzia ncha ya kidole hiki hadi ncha ya kidole hiki ni sehemu ya mabawa yako. Na kwa hivyo wanachofanya ni kuchukua kamba, sawa, na kusema mtu mmoja, watu wawili, watu watatu waliolemewa na mwamba. Wanaitupa humo ndani.

Na maji yana kina cha watu wangapi? Yanavutia. Watu, wanadamu, ni werevu na wabunifu sana. Tunatumia kile tulichonacho kusimamia, kushughulikia, na kuingiliana na ulimwengu wetu.

Kwa hivyo, tunajaribu kutumia vitu hivyo. Na tena, jambo zima la umbali mfupi, vitu ambavyo huna kipimo cha mkanda. Unajua kwamba kwa farasi, usemi ni farasi ana mikono mingapi? Kwa nini tunasema mikono? Naam, ukifikiri uko Magharibi mwa Pori, hakuna mtu mwenye kipimo cha mkanda.

Haya. Sivyo? Na kwa hivyo unaweka mkono wako kuzunguka mguu wa farasi. Huu ni, tuseme, huo ni kwato, na huu ni mkono mmoja, na kisha huu ni mkono mwingine, na huu ni mkono mwingine, na huu ni mkono mwingine.

Kwa hivyo, mkono ni upana wa mkono wa mtu. Sasa, huwa wanapima farasi hadi begani pekee, hawafikii kichwani. Kwa nini? Kwa sababu unapopanda farasi hivyo, unasimama hapo hapo.

Huwezi kwenda mbali zaidi ya hapo. Sivyo? Lakini hawaendi upande wa farasi hivyo. Wanasema tu kwamba farasi huyu ana urefu wa mikono 16 au urefu wa mikono 14.

Kwa hivyo, bado tunafanya vivyo hivyo, au tulikuwa tukifanya hivyo, na bado wanazungumzia urefu wa farasi kuwa mikononi. Kwa hivyo, tutatumia kile kinachojulikana katika utamaduni kupima kitu tunachozungumzia na kujaribu kupata makadirio. Tena, hatuhitaji kuwa sahihi.

Hakuna yeyote kati yetu anayejua urefu wa dhira au shekeli zilikuwa pesa. Ugumu katika kutafsiri pesa ni kwamba mara tu unapochagua sarafu fulani, sarafu hiyo itakuwa sahihi kwa muda, lakini baada ya muda, huanza kupoteza thamani yake. Nilipokuwa mtoto, nilikuwa na biashara nyingi zaidi ya kukata nyasi, kwa hivyo ningenda kununua kopo la mafuta katika kituo cha mafuta, na ilikuwa senti 25 au senti 35 au senti 40 au senti 50.

Kwa hivyo, nikisema, ndio, nitakupa senti 50 kwa galoni moja ya gesi, ni kama, ndio, lakini umepungukiwa sana, jamani. Unahitaji kuzidisha hiyo kwa nini? Ngapi? Sita? Ndiyo, gesi ya California ni zaidi ya dola nne kwa galoni. Huko Texas, ni kama \$2.50.

Sawa, kwa hivyo tukisema galoni kwa dola, kiasi cha galoni kitabaki vile vile, lakini thamani ya dola itabadilika.

Kwa hivyo, unafanya nini na hiyo? Kwa hivyo, baada ya miaka mitano au zaidi, sarafu yoyote utakayotumia itakuwa tofauti, na kisha hutakuwa na taswira sahihi. Changamoto ni jinsi ya kuonyesha thamani hii ya jamaa kwa kutumia aina fulani ya kipimo, aina fulani ya kipimo ambacho kinapaswa kubaki sawa kwa miaka kadhaa. Kwa hivyo tena, tunaamua thamani ya sarafu hiyo mahususi, na leo ni nini kwa dola? Au kama ningekuwa Mexico, ningesema, ni nini kwa peso? Nchini Kenya, ningesema, ni shilingi ngapi? Na kisha unaweza kufafanua usawa wa kile kilichokuwa katika Biblia, na hivyo unapata wazo la sarafu ya leo.

Lakini tena, tulisema hatuwezi kutumia dola, peso, na shilingi kwa sababu zitabadilika. Kwa hivyo, unachagua aina fulani ya marejeleo ya kitamaduni yanayojulikana ambayo yatatoa kiasi kinachokadiriwa kwa thamani ya kibiblia. Kwa mfano, kama nini? Naam, ni vigumu sana kupata kiasi, hasa kiasi ambacho ni kikubwa sana na kiasi ambacho ni kidogo sana, kama senti ya mjane.

Ni wangapi kati yetu wametumia neno mite kama aina ya sarafu? Sio wengi sana kati yetu. Au senti. Au senti.

Namaanisha pauni. Hatujui vitu hivyo ni nini. Ingawa huwezi kununua chochote kwa senti leo, unaweza kusema kitu hicho kina thamani ya senti tano au senti mbili.

Au mtu huyo alichangia senti tatu kwenye toleo hilo. Tunajua kwamba hiyo ni kiasi kidogo sana cha pesa. Na pengine, mradi tu bado tuna sarafu za senti, bado itatufaa.

Ni sarafu gani walizonazo katika utamaduni wao ambazo zinaweza kuwa sawa na kiasi kidogo sana? Kwa Kiswahili, zina uchakavu wa shilingi. Shilingi ndiyo kuu. Na kisha una vitu vidogo vinavyochanganyika kutoka shilingi.

Na ndururu ni 1 20th ya shilingi. Na shilingi ina thamani ya senti 25. Kwa hivyo si nyingi sana.

Je, bado wanatumia hiyo hadi leo? Ukisema, mimi ni mnyonge kabisa . Sina hata ndururu . Watu wanasema, sawa, naelewa.

Unajua, hata sina. Na kwa hivyo tungesema, sina hata nikeli mbili za kusugua pamoja. Sawa, kwa hivyo senti ya mjane, alichochangia, alichangia senti mbili au chochote kile.

Kiasi kikubwa sana. Vipaji 10,000. Sawa, tutafika hapo.

Lakini hii ndiyo changamoto tunayokabiliana nayo. Sawa. Chaguo moja linaloweza kufanya kazi katika sehemu nyingi ni mshahara wa siku moja.

Tamaduni nyingi zina dhana kwamba ikiwa mtu atakuja na kukufanyia kazi fulani nyumbani kwako, na anafanya kazi kimsingi siku nzima, iwe anahesabu saa au la, anaanza asubuhi, anarudi nyumbani alasiri, unaweza kumpa kiasi kilichowekwa. Hapa Texas, \$10 kwa saa, takriban. Saa nane, dola 80 kwa siku.

Lakini hatuhitaji kusema \$80 kwa siku. Tunasema tu mshahara wa siku moja. Na huo ni mshahara wa siku moja kwa mfanyakazi wa muda, wa kawaida.

Sawa, basi unatumia hiyo kama kipimo chako kuhesabu usawa na kiasi cha kibiblia. Mifano. Kwa njia, kama noti, nyingi kati ya kiasi hiki cha pesa pia ni uzito.

Kwa hivyo, unapokuwa na shekeli ya hekalu, wana mizani yenye pande zinazopanda na kushuka pande zote mbili. Wanaweka kiasi cha kawaida upande mmoja, na kisha wanapima vitu dhidi yake upande mwingine. Kwa hivyo ikiwa hii ndiyo upande wenye shekeli, basi hii ndiyo shekeli, na kisha lazima ulipe sawa na hiyo hadi wakati huo iwe sawa, na umelipa shekeli.

Mina, Becca, Gara, na Talent wote walikuwa aina fulani ya kitu cha kimwili kilichopimwa, na hicho ndicho kilikuwa kiwango. Sawa. Mfano ni kutoka Mathayo 18:24, mtumishi asiyesamehe katika mfano.

Tunaweza kuwa na utulivu zaidi na mifano kwa sababu mifano ni ya mfano hata hivyo. Kwa hivyo, alikuwa na deni la bwana wake talanta 10,000. Talanta moja ni kiasi gani? Talanta moja ni sawa na dinari 6,000.

Dinari ni kazi ya siku moja. Kwa hivyo, hii ni sawa na siku 6,000 za kazi. Sivyo? Kwa hivyo hiyo ni kwa talanta moja.

Vipi kuhusu talanta 10,000? Hii ni sawa na miaka 150. Hatuwezi hata kufikiria juu kiasi hicho. Au ni sawa na dola milioni 60.

Sawa, kwa hivyo ingawa nilisema hapo awali inaweza isiwe wazo zuri kutumia dola na senti, ukimwambia mtu kwamba anadaiwa na bwana wake dola milioni 60, haihitaji kuwa sahihi. Tunaelewa. Hiyo ni kiasi kikubwa cha pesa ambacho hakuna mtu anayeweza kulipa.

Kwa hivyo, inaeleza hoja. Katika mifano hii, katika uenezaji huu wa kupita kiasi, uenezaji kupita kiasi, dola milioni 60 labda zingefaa. Labda ingesikika vizuri zaidi kwangu, kama mzungumzaji wa Kiingereza, kama ningesikia haya kuliko miaka 150,000 ya mshahara.

Ndiyo, na tunaelewa hoja. Sawa. Kwa hivyo, alikuwa na deni la bwana wake dola milioni 60.

Mtu mwingine aliyem dai mtu huyo ambaye alisamehewa alidaiwa dinari 100. Tena, dinari moja ni mshahara wa siku moja. Na hivyo dinari 100 ni siku 100, ambazo ni kama mwezi mmoja, kama miezi mitatu.

Tatu, zaidi kidogo ya miezi mitatu. Kwa hivyo, itakuwa sawa na kusema kwamba alikuwa na deni lake la mshahara wa miezi mitatu. Au kile unachoweza kupata katika miezi mitatu.

Sawa, hitimisho. Kwa hivyo, lengo la kutafsiri uzito na vipimo hivi na pesa ni kutumia maneno haya ambayo yanajulikana kwa watu ili waweze kuona na kufikiria akilini mwao kiasi kinachotajwa katika Biblia. Sio muhimu kuwa sahihi au sahihi, lakini ikiwa ni karibu, bado inafanya kazi.

Inawapa wazo. Vipi ikiwa ni vigumu sana kuwasiliana, au unataka kutumia neno fulani, lakini hutaki kulielezea kwa njia ndefu kila wakati unapolazimika kulitumia katika Biblia? Kwa hivyo, talanta.

Na kisha unaenda, na ni mamia ya miaka au chochote kama hicho. Sawa. Hapa ndipo taarifa za kimaandishi tulizonazo zimewekwa kwenye tanbihi.

Eleza katika kamusi. Taja katika tanbihi na useme, mwambie mtu aangalie katika kamusi. Kipaji ni kiasi gani? Kipaji ni kiasi hiki.

Kisha, unaweza hata kurejelea mistari inayotaja talanta. Kwa hivyo, watumishi waliopewa talanta kumi, talanta tano, talanta moja, unaweza kusema, hii ni kuhusu kiasi chake. Kwa hivyo kutumia taarifa za kimaandishi ambazo tulizungumzia kutasaidia maandishi yenyewe kubaki mafupi na mafupi bila kuyalemea kwa maelezo mengi ya ziada, huku wakati huo huo yakiwasiliana vizuri vya kutosha ili mapengo hayo katika mawasiliano yajazwe vya kutosha na watu waweze kupata taarifa hizo.

Huyu ni Dkt. George Payton katika mafundisho yake kuhusu Tafsiri ya Biblia. Hii ni kipindi cha 18, Mawazo Yasiyojulikana, Sehemu ya 2.